בְּתוֹךְ הַנַּחַל

דִּבּוּרִים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים, מְעוֹרְרִים, מְעִירִים וּמְחַזְּקִים לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, אֲשֶׁר **בְּתוֹךְ הַנַּחַל** נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה נִמְצָאִים, וּמִתּוֹךְ נַחַל קָדוֹשׁ זֶה נוֹבְעִים, לְהַחֲיוֹת נְפָשׁוֹת עַם יִשְׂרָאֵל הַצְּמֵאִים, שֶׁנִּשְׁמְעוּ עַל־יְדֵי הָאִי״שׁ אֲשֶׁר עַל הָעֲדָה, כְּבוֹד קְדֻשַּׁת מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ, עֲטֶרֶת רֹאשֵׁנוּ, חִיּוּת נַפְשֵׁנוּ, רֹאשׁ חֲבוּרָתֵנוּ חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב הָרַה״ג **רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזֶער** שְׁלִיט״א

פרשת במדבר תשפ״ג [פנימי, בלתי מוגה]

ליל שבת קודש

בליל שבת קודש פרשת במדבר, דיבר מו״ר שליט״א דיבורים נוראים ונפלאים מענייני פרשת השבוע, על פי דברי רבנו ז״ל בליקו״מ ח״ב סי׳ ע״ב

פתח ואמר מו״ר שליט״א: שבת קודש פרשת במדבר, באה תמיד קודם חג השבועות, והקדמונים נתנו לזה רמז: **׳מנה ועצור׳** - תספור, ואח״כ תעשה חג שבועות הנקרא ׳עצרת׳, כי בפרשת השבוע מובא ענין הספירה, וכמו שכתוב: **״שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת כָּל זָכָר לְגֻלְגְּלֹתָם״**.

ויש להבין, מהו ענין הספירה הזאת, ומהו הלימוד בזה לעובדא ולמעשה?

הנה ידוע, שלא סופרים את נשמות ישראל מחשש שיגרום ההפך מ׳עין טובה׳[א], אבל זה מדובר על ספירה סתם, הבאה ללא תכלית מסוימת, אלא רק למנות את כמות האנשים [וכמובא בזוה״ק בפרשת השבוע], משא״כ כשמדובר בספירה קדושה, א״כ עלינו להבין מה פשר ספירה קדושה זו, ומה הלימוד הנפלא שיוצא מזה לכל אחד ואחד מאיתנו.

הנה ידוע לנו מדברי רבינו ז״ל, את מעלת ההתקרבות לצדיקים, שאדם יזכה להיות מקורב לצדיק אמיתי, ויקבל ממנו משפטי הנהגות ישרות לחייו, ואין הכוונה שמעכשיו יהיה פטור מחובתו, כי עושים בשבילו את הכל... הצדיק כבר עושה בשבילי...

[א] כלשון הזאת אמר מו״ר שליט״א, ולא אמר הדיבור השלילי, והוא לימוד נפלא בפני עצמו, כמה צריכים להיזהר בנקיות הלשון, ומובא במקום אחר באריכות, קחהו משם (ספר ״דרכי איש״, ערך ׳לשון נקיה׳).

אלא אדרבה, הצדיק מעורר אותך שתזכה אתה בעצמך לעשייה דקדושה.

רבינו ז"ל אומר (ליקו"מ ח"א סי' ס), שהצדיק מעורר בני אדם מהשינה; בזה העולם אדם יכול ליפול לשינה עמוקה מאד, ואם זוכה להתקרב לצדיק - הצדיק מעורר אותו מן השינה שלו, מגלה לו שיתעורר אל התכלית בזה העולם.

ורבינו ז"ל אומר (ליקו"מ ח"א סי' קכט) שיש ענין שאדם זוכה להיאכל ע"י הצדיק, היינו שהוא זוכה להתהפך להמהות של הצדיק, ובשביל זה צריך להיות מאכל טעים וטרי... כי אם לא - הצדיק יקיא אותו, חלילה, שאת זה מוצאים לפעמים, שיש המתקרבים אל הצדיק, אבל ההתקרבות היא בבחינת לשון רבינו ז"ל: "טינה בליבו" - הוא רק מדבר וכו' ואין התקרבותו התקרבות אמת, סוף כל סוף הוא מתרחק, ולמה? כי הצדיק הקיא אותו, כי הקדושה לא סובלת כאלו דברים, זה לא מסתדר ביחד, ומיד מקיאתו לגמרי... משא"כ אדם שזוכה להתקרבות אמיתית אל הצדיק, זוכה להיאכל ע"י הצדיק, כי הוא מאכל משובח וטוב, טרי וטעים, אשרי לו שזוכה להתהפך למהות הצדיק ממש!

והנה, פעמים שאדם נופל בחלישות הדעת בעת שמגיע אל הצדיק, כי חושב שרק ישב ושמע משהו וכו' אבל "היה בדעתי לקבל פניו, לומר 'גוט שבת', לקבל ברכה" וכו', והוא חושב שאין חשיבות במה שהגיע, אבל באמת מגלה לנו רבינו ז"ל (ליקו"מ ח"ב סי' עב): **דַּע, שֶׁלִּרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ עִם הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הוּא גַּם כֵּן דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד. בְּוַדַּאי כְּשֶׁזּוֹכִין לִשְׁמֹעַ מִפִּיו תּוֹרָה, הוּא מַעֲלָה יִתְרָה, אֲבָל גַּם כְּשֶׁאֵין שׁוֹמְעִין תּוֹרָה, הָרְאִיָּה לְבַד, שֶׁזּוֹכִין לִרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ עִם הַצַּדִּיק, הוּא גַּם כֵּן טוֹב מְאֹד**; כי אדם שזוכה לבוא אל הצדיק, עליו לדעת ש"ראו אותו"... ועצם העניין שהצדיק ראה אותך - כבר מביא ברכה, בחינת (משלי כב, ט) "טוֹב עַיִן הוּא יְבֹרָךְ", זכית להתברך! ראו אותך!

ורבנו ז"ל ממשיך בדבריו בתורה זו, שזה בחינת (שמות י"ח): "וְאַתָּה תֶּחֱזֶה מִכָּל הָעָם" - 'וְאַתָּה תֶּחֱזֶה' הוא ענין הראיה של הצדיק, שהוא רואה ומסתכל בכל אחד ואחד, ואומר רבינו שעי"ז "מִתְנוֹצֵץ מֹחוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד" וכו', כל זה ע"י שהגיע אל הצדיק,

הראה עצמו עם הצדיק, זכה שהצדיק ראה אותו, ועי״ז זכה לקבל את ה׳ספירה׳ הקדושה, כי ע״י שהגיע לפני עיני הצדיק, הוא ספור ומנוי אצל הצדיק.

לכל זה זוכה אדם שמתקרב אל הצדיק, הוא בא ונכנס אל תוך מחנה הקדושה של הצדיקים, מטה אוזן ושומע קול דבריהם, ומשתדל לקיים עצותיהם, אדם כזה זוכה ל׳ספירה׳ קדושה, כאשר יבואר בס״ד.

כי הנה, הציווי למנות את עם ישראל ניתן למשה רבינו, וכמו שפותחת הפרשה: **״וַיְדַבֵּר ה׳ אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי וגו׳ שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפְּחֹתָם״** וגו׳ [ובשבט לוי, שהיה צריך למנות כל זכר מבן ומעלה, היה הולך משה ועומד על פתח אהלי המשפחות, והשכינה מקדמת לפניו, ובת קול יוצאה מן האהל ואומרת: ״כך וכך תינוקות יש באוהל זה״ (רש״י במדבר ג, טז)], נמצא אפוא, שהענין של ספירת עם ישראל מוטל על הצדיק, וכן נעשה תדיר, שאדם הזוכה לבוא אל הצדיק, ולהיראות עצמו אצל הצדיק, הוא נמנה ונספר במספר קדוש, ולמה? כי מהצדיק הוא מקבל את הלימוד: **גם אתה מספר קדוש! אתה לא סתם ״עוד מספר״, אלא אתה ״עוד מספר״ באמת! מספר חשוב! מונים וסופרים אותך!**

שזהו **״שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל״**, ולכאורה מה נכנס פה לשון **״שאו״** שהוא ענין של הרמה והגבהה? עפ״י האמור מובן שפיר, כי זה תפקידו הקדוש של הצדיק, שהוא מרומם ומגביה את האדם, מגלה לו התחזקות נוראה איך יחזיק מעמד בחייו, שלא יבלבל עצמו מכל אשר עובר עליו, ודיקא ע״י ה׳ספירה׳ הקדושה, שהוא ספור ומנוי אצל הצדיק, והצדיק מגלה לו חשיבותו, על כן בוודאי שייך ענין של **״שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל״** - הצדיקים הקדושים מגביהים ומרימים את נשמות ישראל!

והנה אומר רש״י בתחילת הפרשה: **״מִתּוֹךְ חִבָּתָן לְפָנָיו מוֹנֶה אוֹתָם כָּל שָׁעָה. כְּשֶׁיָּצְאוּ מִמִּצְרַיִם מְנָאָן, וּכְשֶׁנָּפְלוּ בְּעֵגֶל מְנָאָן לֵידַע מִנְיָן הַנּוֹתָרִים, כְּשֶׁבָּא לְהַשְׁרוֹת שְׁכִינָתוֹ עֲלֵיהֶם מְנָאָם״**; ובזה מצינו דבר נפלא בדברי הרמב״ן הקדוש (במדבר פרק א) וזו לשונו: **״כִּי הַבָּא לִפְנֵי אָב הַנְּבִיאִים וְאָחִיו קְדוֹשׁ ה׳, וְהוּא נוֹדַע אֲלֵיהֶם בִּשְׁמוֹ״** - אתה בא לפני הצדיק, ומכירים אותך, יודעים את השם שלך; ממשיך הרמב״ן: **״יִהְיֶה לוֹ בַּדָּבָר הַזֶּה זְכוּת וְחַיִּים, כִּי בָּא בְּסוֹד הָעָם וּבִכְתָב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּזְכוּת הָרַבִּים**

בְּמִסְפָּרָם, וְכֵן לְכֻלָּם זְכוּת בְּמִסְפָּר שֶׁיִּמְנוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כִּי יָשִׂימוּ עֲלֵיהֶם עֵינָם לְטוֹבָה" - 'יָשִׂימוּ עֲלֵיהֶם עֵינָם לְטוֹבָה' הוא ענין האמור לעיל בדברי רביז"ל בתורה ע"ב, שזה ענין של "וְאַתָּה תֶּחֱזֶה", שהצדיק שם עיניו הקדושות על האדם המגיע לפניו, וזה "לטובה", בחינת "טוֹב עַיִן הוּא יְבֹרָךְ", וכנ"ל; ממשיך הרמב"ן במעלת אותם הזוכים לבוא לפני משה ואהרן: "יְבַקְּשׁוּ עֲלֵיהֶם רַחֲמִים, ה' אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם יֹסֵף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים וְלֹא יַמְעִיט מִסְפַּרְכֶם, וְהַשְּׁקָלִים כֹּפֶר עַל נַפְשׁוֹתֵיכֶם"; איזו לשון נפלאה של הרמב"ן!

ובזה מובן היטב ענין של 'ספירה', שהוא ענין של התקרבות לצדיקים, שאדם מכניס עצמו בתוך "מחנה הצדיקים", הוא בא ושומע ומקבל לימודים אמיתיים לחייו, זוכה לקבל בכל פעם חיות חדשה מהצדיק, ואפילו שרק מגיע ומראה עצמו עם הצדיק, שם עליו הצדיק עינו הקדושה, וזוכה להתברך ולקבל דברים נפלאים, זוכה 'להיספר' בתוך כלל המספרים הקדושים של נשמות ישראל, כי הצדיק מגלה כמה הוא חשוב ויקר.

וזה מה שקורין בהפטרת פרשת השבוע [אמנם מחר נקרא את הפטרת "מחר חודש", מחמת ששבת זו היא ערב ר"ח, אבל בשבת רגילה קורין הפטרה זו]: "וְהָיָה מִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא יִמַּד וְלֹא יִסָּפֵר וְהָיָה בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יֵאָמֵר לָהֶם לֹא עַמִּי אַתֶּם יֵאָמֵר לָהֶם בְּנֵי אֵל חָי", כי הצדיק מגלה לאדם את חשיבותו וקדושתו, ואת טוהר נשמתו שהיא חלק אלוק ממעל, ואיך שהוא 'מספר' גדול וחשוב, וזהו "וְהָיָה בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יֵאָמֵר לָהֶם לֹא עַמִּי אַתֶּם" - היינו שנופל בדעתו וחושב שהוא כבר לא שווה לשום דבר וכו' ומה כבר צריכים אותו וכו', "יֵאָמֵר לָהֶם בְּנֵי אֵל חָי" - אתה בן חביב של הקב"ה!

וכאן יש רמז לעירנו הקדושה **יבנאל עיר ברסלב**, כי "בְּנֵי אֵל חָי" הוא אותיות "**חי יבנאל**", ענין החיות שזוכין לה פה בעירנו הקדושה, שמתאספים יחדיו ומתחזקים בעצות הצדיקים, חוסים בצל כנפי הצדיקים, זוכים להימנות ולהיספר ע"י הצדיק, מקבלים את הלימודים של הצדיקים, וממילא זוכים שמתקיים "וְהָיָה מִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא יִמַּד וְלֹא יִסָּפֵר" - הוא ה'מספר' הקדוש של כל אחד ואחד, שזוכה לקבל חשיבות כה רבה אשר "לֹא יִמַּד וְלֹא

יְסֻפֶּר״ כלל וכלל, כי זוכה לחבר עצמו עם נשמות ישראל קדושים, ומתאספים יחדיו אצל הצדיק לקבל ממנו לימודיו הנפלאים.

ובפרט בשבת קודש, וכמו שמצינו דבר נפלא בפרשת השבוע, שמחנה בני ישראל היה מסודר באופן כזה שכולם יהיו רחוקים לא יותר ממיל, מדוע? אומר רש״י: כדי שיוכלו לבוא בשבת, ולא יצא חוץ לתחום שבת; **איזו זכות זו לנשמות ישראל הזוכים לשבת בשבת קודש בצל הצדיקים, להתאסף יחדיו ולשמוע התחזקות, לשמוע לימודי חיים!**

זהו הלימוד הנפלא של פרשת השבוע, ענין של 'ספירה' בקדושה, שנעשית ע״י הצדיק, אדם שזוכה להתקרב אל הצדיק, הוא מגיע למחנה הצדיק, מתקיים בו הכתוב בפרשה ״**וְסָבִיב לַמִּשְׁכָּן יַחֲנוּ**״ (במדבר א, נ) – הוא זוכה להימצא סביב משכן הצדיק, שזה היה המשכן במדבר – משה רבינו ואהרן הכהן ובניו, שהם היו צדיקי הדור, אדם שזוכה לזה – הצדיק שם אינו עליו, הוא 'ספור' אצל הצדיק, וממילא זוכה לטובות וברכות נפלאות, מקבל לימודים אמיתיים לכל משך ימי חייו, וזוכה להכיר ולדעת שיש בו כוחות נפלאים ועצומים, ויש בו את נקודתו הפרטית – מה שאין לאף אחד בעולם (ליקו״מ ח״א סי׳ לד).

וזו ההקדמה לקבלת התורה, כי כך זוכים לגשת ולקבל את התורה, אם אדם זוכה להתקרב באמת אל הצדיק, בחינת הכתוב קודם מתן תורה (שמות יט, ב) ״**וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר**״, ואומר רש״י (שם): ״**כאיש אחד בלב אחד**״ – כולם באחדות אחת אצל הצדיק, שזה הפירוש ״כאיש אחד בלב אחד״, כי הרי מדובר פה על כל עם ישראל, ומהו ענין ״אחד״? כי מתאחדים תחת ״אחד״ – שהוא הצדיק האמת, המגלה אלקותו יתברך בעולם, מגלה את אור האמונה הקדושה; כך זוכים לקבל את התורה באמת, שאדם יודע שהוא 'מספר' קדוש, והוא חלק ממחנה דקדושה של הצדיק.

עתה, בשבת קודש, הוא יומא דהילולא קדישא של הרה״ק ר׳ מאיר מפרמישלאן זי״ע, שהיה צדיק עליון קדוש ונורא מאד, תלמיד של הרבה צדיקים – ביניהם החוזה מלובלין זי״ע, ועוד.

מסופר עליו, שפעם אחת נתאחר זמן רב מלהיכנס אל הטיש בליל שב"ק; הרבה צדיקים נהגו לעשות קידוש ברבים, ולערוך שולחנם עם קהל החסידים, וכך היתה דרכו, ומחמת שהתאחר זמן רב עד שנכנס - היה פלא בעיני החסידים.

אח"כ הסביר הרה"ק ר' מאיר זי"ע פשר העניין: **דרכי קודם כניסתי אל הטיש, שאני סוקר את כל מי שבא אצלי, ואני חותר למצוא איזו מעלה יש לו יותר ממני, והנה השבוע הגיע איזה אדם מסוים, ולא היה כ"כ פשוט למצוא במה הוא יותר טוב ממני, ומה מעלה יתירה יש בו... על כן חתרתי וביקשתי זמן רב על זה, עד שמצאתי מעלתו יותר ממני, כי חשבתי לעצמי: "אם היית במצב של אותו אדם, שעובר עליו כ"כ הרבה, וכי היית בא לביהמ"ד אל הצדיק ומששתף בעריכת שולחנו?! היית מזמן בורח... והנה הוא, עם כל מה שעובר עליו, אעפ"כ הוא מגיע לחסות בצל הצדיק, איזו מעלה נפלאה יש בו!" ולזה עדיין לא זכיתי... ועל כן נתאחרתי מלהיכנס אל הטיש.**

רואים מזה מעלת הצדיק, איך כל נשמה מישראל חשובה בעיניו, ואף יותר ממנו בעצמו... לאיזה ביטול הוא זוכה, וכמה נקודות טובות מוצא בכל אחד ואחד הבא להסתופף בצילו, שזהו כל הענין האמור, שאדם זוכה להגיע ולשבת אצל הצדיק, אזי זוכה לדעת ולהכיר מעלתו וחשיבותו, וכמו שמגלה רביז"ל בתורה ע"ב הנ"ל, וזוכה להיות חלק ממספר קדוש של נשמות ישראל החונים סביב משכן הצדיק.

זה הגילוי של פרשת **במדבר** הבאה בתור הקדמה לחג השבועות, ו"**במדבר**" הוא לשון של **דיבור**, שזה היה בקבלת התורה, וכמו שכתוב "וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תְּדַבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" - ענין של דיבור קדוש שהצדיק מזכה את האדם, הכל ע"י שיודע שהוא "מספר" קדוש וחשוב, כך זוכה לקבל את התורה באמת.

הקב"ה יעזור לנו, שנזכה להיות מקורבים לצדיקים, לקבל מהם את לימודיהם הקדושים, ונזכה לישועות נפלאות בכל העניינים!

***

בוקר שבת קדש

בבוקר שבת קודש פרשת במדבר תשפ"ג, דיבר מו"ר שליט"א דיבורים נוראים ונפלאים בסיפו"מ של רבינו, מעשה ב' – ממלך וקיסר

לשון רבינו ז"ל בסיפורי מעשיות:

אַחַר־כָּךְ, כְּשֶׁהִתְחִילוּ לְהִתְקָרֵב לְבֵיתוֹ, אָמְרָה לוֹ, שֶׁהַיּשֶׁר שֶׁיֵּלֵךְ לְבֵיתוֹ וְיוֹדִיעַ לְאָבִיו וּקְרוֹבָיו וְכָל מְיֻדָּעָיו, שֶׁכֻּלָּם יֵצְאוּ לִקְרָאתָהּ, בַּאֲשֶׁר שֶׁמּוֹלִיךְ אִשָּׁה חֲשׁוּבָה כָּזוֹ, וְאַחַר־כָּךְ יִתְוַדַּע לוֹ מִי הִיא (כִּי גַּם מִקֹּדֶם הִתְנָתָה הִיא עִמּוֹ שֶׁלֹּא יִשְׁאַל אוֹתָהּ מִי הִיא עַד אַחַר הַחֻתָּנָה, אָז יֵדַע מִי הִיא) וְהִסְכִּים עִמָּהּ. אָמְרָה לוֹ: גַּם הַיּשֶׁר, בַּאֲשֶׁר שֶׁאַתָּה מוֹלִיךְ אִשָּׁה כָּזוֹ, שֶׁתְּשַׁכֵּר אֶת כָּל הַמַּאטָרָאסְן (הַמַּלָּחִים) הַמּוֹלִיכִין הַסְּפִינָה, לְמַעַן יֵדְעוּ, שֶׁהַסּוֹחֵר שֶׁלָּהֶם יֵשׁ לוֹ נְשׁוֹאִין עִם אִשָּׁה כָּזוֹ וְהִסְכִּים עִמָּהּ.

וְלָקַח יַיִן טוֹב מְאֹד, שֶׁהָיָה לוֹ בַּסְּפִינָה, וְנָתַן לָהֶם, וְנִשְׁתַּכְּרוּ מְאֹד, וְהוּא הָלַךְ לְבֵיתוֹ לְהוֹדִיעַ לְאָבִיו וּקְרוֹבָיו, כַּנַּ"ל, וְהַמַּאטָרָאסְן נִשְׁתַּכְּרוּ וְיָצְאוּ מִן הַסְּפִינָה, וְנָפְלוּ וְשָׁכְבוּ בְּשִׁכְרוּתָם.

וּבְעוֹד שֶׁהָיוּ מְכִינִים עַצְמָם שָׁם לֵילֵךְ לִקְרָאתָהּ עִם כָּל הַמִּשְׁפָּחָה, הָלְכָה הִיא וְהִתִּירָה הַסְּפִינָה מִן הַסֶּפֶר, וּפֵרְשָׁה הַוִּילוֹנוֹת (הַיְנוּ הַלַּוּוינְטֶן), וְהָלְכָה לָהּ עִם הַסְּפִינָה. וְהֵם בָּאוּ אֶל הַסְּפִינָה (הַיְנוּ כָּל הַמִּשְׁפָּחָה שֶׁל הַסּוֹחֵר) וְלֹא מָצְאוּ דָּבָר. וְחָרָה לְהַסּוֹחֵר, אֲבִי הַבֵּן הַנַּ"ל מְאֹד, וְהוּא צוֹעֵק וְאוֹמֵר (הַיְנוּ הַבֵּן שֶׁל הַסּוֹחֵר הַנַּ"ל, שֶׁהָיָה בָּא עִם הַסְּפִינָה הַנַּ"ל, צָעַק וְאָמַר: תַּאֲמִין לִי, שֶׁהֵבֵאתִי סְפִינָה עִם סְחוֹרָה וְכוּ'), וְהֵם אֵינָם רוֹאִים דָּבָר. וְאָמַר לוֹ: תִּשְׁאַל לְהַמַּאטָרָאסְן! וְהָלַךְ לִשְׁאֹל אוֹתָם, וְהֵם שׁוֹכְבִים שִׁכּוֹרִים, אַחַר־כָּךְ נִנְעֲרוּ. וְשָׁאַל לָהֶם, וְאֵינָם יוֹדְעִים כְּלָל מָה עָבַר עֲלֵיהֶם, רַק יוֹדְעִים, שֶׁהֵבִיאוּ סְפִינָה עִם כָּל הַנַּ"ל, וְאֵינָם יוֹדְעִים הֵיכָן הוּא. וְחָרָה הַסּוֹחֵר מְאֹד עַל בְּנוֹ, וְגֵרְשׁוֹ מִבֵּיתוֹ, וְלֹא יָבוֹא לְנֶגֶד פָּנָיו. וְהָלַךְ מִמֶּנּוּ נָע וָנָד, וְהִיא (הַיְינוּ הַבַּת קֵיסָר הַנַּ"ל) הָיְתָה הוֹלֶכֶת עַל הַיָּם.

פתח ואמר מו״ר שליט״א: אנחנו אוחזים במעשה ממלך וקיסר, שבן הסוחר - שהוא הס״מ, תפס את בת הקיסר ברשתו, אבל היא לא מוותרת, והיא יודעת איך לקיים **״בְּתַחְבֻּלוֹת תַּעֲשֶׂה לְךָ מִלְחָמָה״** (משלי כד, ו) - כנגד תחבולותיו של היצר הרע הס״מ, צריכין ג״כ תחבולות שונות ומשונות, בחי׳ **״הוי ערום ביראה״**, צריך להיות ערום וחכם כדי להינצל מהטומאה של הסטרא אחרא.

מספר רבינו: **אַחַר־כָּךְ, כְּשֶׁהִתְחִילוּ לְהִתְקָרֵב לְבֵיתוֹ, אָמְרָה לוֹ, שֶׁהַיִּשֵּׁר שֶׁיֵּלֵךְ לְבֵיתוֹ וְיוֹדִיעַ לְאָבִיו וּקְרוֹבָיו וְכָל מְיֻדָּעָיו, שֶׁכֻּלָּם יֵצְאוּ לִקְרָאתָהּ, בַּאֲשֶׁר שֶׁמּוֹלִיךְ אִשָּׁה חֲשׁוּבָה כָּזוֹ, וְאַחַר־כָּךְ יִתְוַדַּע לוֹ מִי הִיא (כִּי גַּם מִקֹּדֶם הִתְנָתָה הִיא עִמּוֹ שֶׁלֹּא יִשְׁאַל אוֹתָהּ מִי הִיא עַד אַחַר הַחֲתֻנָּה, אָז יֵדַע מִי הִיא) וְהַסְּפִינוֹת עִמָּהּ** - כי היא היתה חכמה, ובחכמתה הנפלאה היא דחתה אותו, תחילה התנה עמו שלא יגע בה, כך נצלה ממנו מהתחלה, וכדי להיפטר ממנו לגמרי - עשתה התחבולה הזאת, כדי שתוכל לברוח מפניו, וכמו שרביז״ל יספר.

[אגב, בדברי רבינו כאן מונחת עצה נפלאה לאדם החפץ להתחתן, אבל הוריו לא כ״כ מרוצים וכו׳ והוא לא יודע איך לשית עצה לנפשו, כי הוא מרוצה מאד מהשידוך, וכבר רצונו להתחתן בקדושה ובטהרה, יספר לפניהם כמה זכות לו כזה שידוך וכו׳ ושיש לו נישואין עם אשה חשובה וכו׳ וכך יתרצו, כל זה כדי שיזכה להינשא כדת משה וישראל בשעה טובה ומוצלחת ולהתגבר על כל המניעות השונות שישנן בדרך].

בנוסף, **אָמְרָה לוֹ בת הקיסר: גַּם הַיִּשֵּׁר, בַּאֲשֶׁר שֶׁאַתָּה מוֹלִיךְ אִשָּׁה כָּזוֹ, שֶׁתְּשַׁכֵּר אֶת כָּל הַמַּאטְרָאסְן (הַמַּלָּחִים) הַמּוֹלִיכִין הַסְּפִינָה, לְמַעַן יֵדְעוּ, שֶׁהַסּוֹחֵר שֶׁלָּהֶם יֵשׁ לוֹ נְשׁוֹאִין עִם אִשָּׁה חֲשׁוּבָה כָּזוֹ וְהַסְּפִינוֹת עִמָּהּ** - תחבולה נוספת היא עשתה: היא יעצה לו שיישכר את כל המלחים של הספינה, וכל זה היא אומרת לו בתור שידעו שיש לו נישואין עם אשה חשובה וכו׳, ולמעשה כל זה היא עושה כדי שתוכל להינצל מפניו.

ובענין משקה המשכר, בוודאי אצל הס״מ זה מה שיש - שכרות... ועל כן בת הקיסר ציותה לבן הסוחר שכך יעשה, **אבל בקדושה, אצל רבינו ז״ל, אין שום מקום לכל הענין של משקה המשכר!**

רבינו הקדוש מאד מאד הקפיד על זה, לבל יגע האדם בכל משקאות המשכרים, כלל וכלל לא! אתה רוצה לעשות "לחיים"? תעשה "לחיים" על מים... היו צדיקים שעשו "לחיים" גם על מים!

מסופר על הרה"ק מראפשיץ זי"ע, שפעם הוא אחל "לחיים" לאיזה אדם על מים... אותו אחד יצא לדרכו, ובדרך הוא נכנס לביצת מים, ובדרך נס ניצל ממנה ונשאר בחיים. מיד חזר אל הרה"ק מראפשיץ, וכשהגיע, ענה ואמר לו הרבי: **"אפשר לצאת "לחיים" עם על מים"**... היינו שניצל ממוות לחיים כשהיה בתוך המים, בזכות ה"לחיים" שעשה רבו על המים קודם יציאתו אל הדרך; רוח הקודש של צדיקים!

ואם אינך רוצה לעשות על מים - תעשה על מיץ ענבים, לא על יין! וק"ו לא על שאר משקאות משכרים - י"ש, עראק, וודקה וכדו', תתרחק מזה!

מובא בפוסקים שמותר לכתחילה לעשות קידוש על מיץ ענבים, ויתירה מזו, מובא שאפילו לד' כוסות בליל הסדר מותר לכתחילה לקחת מיץ ענבים, זה בסדר גמור! כך נהגו הרבה 'גדולים', ואפילו אצל הליטאים! א"כ זה לכתחילה דלכתחילה...

ואם אדם יודע שענין של שתיה יעשה לו ניסיון - שלא יתקרב לזה כלל וכלל, אפילו בקידוש והבדלה, וכמו שאומרים לנזיר (שבת יג.): "לך לך אמרינן לנזירא לכרמא לא תקרב" - אל תתקרב לכל האזור שיש ענבים, שמא יכשל, אותו דבר לענייננו - אדם שכבר היה מכור לזה בעבר רח"ל, והוא יודע שזה יעשה לו ניסיון, אל יתקרב לזה כלל וכלל, ויתרחק מזה בתכלית הריחוק!

כמה חמור העניין שאדם עושה אירוע מסוים והדבר הראשון שמבררים על השתיה... שיהיה יין ושאר משקאות חריפים, **וכי זו נקראת 'שמחה'?! שמחה אמיתית היא שמחה של קדושה! לא שמחה שנהפכת להוללות ולחוסר קדושה! וצריכין לעורר על כך: להיזהר ולהישמר מדברים כאלו המביאים לדברים חמורים מאד! לא להתקרב לכל מיני סוגי של שתיה, ובפרט לא באירועים שונים, שזה גורם קלקול גדול מאד!**

מספר רבינו: **וְלָקַח יַיִן טוֹב מְאֹד שֶׁהָיָה לוֹ בַּסְּפִינָה** - כי כמובן, אצל הטומאה יש יין טוב מאד בכל

מקום... והיה לו בספינה את היין הכי טוב והכי משובח...

יש כאלו שיש להם את כל סוגי היין שישנם... פעם התאכסנתי אצל איזה חסיד, ואצלו במרתף היה מקרר עם מאות סוגי בקבוקי יין, ממש בלי שום גוזמא, והתפלאתי מאד: איך יכולים לייצר כ"כ הרבה סוגים של יין? כמה סוגי יין כבר יכולין להיות?!...

ובאמת, הוא לקח את היין **וְנָתַן לָהֶם, וְנִשְׁתַּכְּרוּ מְאֹד, וְהוּא הָלַךְ לְבֵיתוֹ לְהוֹדִיעַ לְאָבִיו וּקְרוֹבָיו, כַּנַּ"ל, וְהַמַּאטְרָאסְן נִשְׁתַּכְּרוּ וְיָצְאוּ מִן הַסְּפִינָה, וְנָפְלוּ וְשָׁכְבוּ בְּשִׁכְרוּתָם** - כמה ביזיון לאדם ששותה ואח"כ משתכר ונופל שוכב בשכרותו, הלא לביזיון נהיה בעיני כל, וכמו שמובא בדברי המדרש בפרשת שבוע הבא - פרשת נשא (במדבר רבה, פרשה י', סימן ב'), גודל גנות השיכור, ומה אחריתו הרעה, רחמנא ליצלן.

מספר רבינו: **וּבְעוֹד שֶׁהָיוּ מְכִינִים עַצְמָם שָׁם לֵילֵךְ לִקְרָאתָהּ עִם כָּל הַמִּשְׁפָּחָה, הָלְכָה הִיא וְהִתִּירָה הַסְּפִינָה מִן הַסְּפָר, וּפֵרְשָׁה הַוִּילוֹנוֹת (הַיְנוּ הַלַּוְוינְטֶן), וְהָלְכָה לָהּ עִם הַסְּפִינָה** - כאן זכתה בת הקיסר להינצל מרשתו הטמאה של הס"מ. כי כאמור, היא היתה צדקת גדולה, וכמו שיספר רביז"ל להלן, שסוף כל סוף ממנה תצא נשמת המשיח וכו', והיתה לה חכמה דקדושה, וידעה איך לעשות תחבולות ומזימות שונות כדי לברוח מהטומאה, להינצל מהס"מ, ולנוס מפניו עם הספינה שלו...

וְהֵם בָּאוּ אֶל הַסְּפִינָה (הַיְנוּ כָּל הַמִּשְׁפָּחָה שֶׁל הַסּוֹחֵר) וְלֹא מָצְאוּ דָּבָר - כי כל הסתות היצר הרע הוא דמיון אחד גדול, ובאמת לא מוצאים בזה שום דבר, הכל דמיונות!

וְחָרָה לְהַסּוֹחֵר, אֲבִי הַבֵּן הַנַּ"ל, מְאֹד - הוא "הס"מ הגדול", היינו אבי אביו של הס"מ, מורה על טומאה גדולה, ועתה חורה לו מאד שלא מוצא הספינה, כי בודאי כל מגמתו הרעה היא לתפוס נשמות ישראל קדושים ברשתו, **וְהוּא צוֹעֵק וְאוֹמֵר (הַיְנוּ הַבֵּן שֶׁל הַסּוֹחֵר הַנַּ"ל, שֶׁהָיָה בָּא עִם הַסְּפִינָה הַנַּ"ל, צָעַק וְאָמַר): תַּאֲמִין לִי, שֶׁהֵבֵאתִי סְפִינָה עִם סְחוֹרָה וְכוּ', וְהֵם אֵינָם רוֹאִים דָּבָר** - יען כי ברחה מפניהם, בוודאי שאינם רואים מאומה, כי כאמור לעיל, כל פתויי היצר הרע הכל דמיון אחד גדול, ואשרי מי שאיננו הולך שולל אחריו, אלא מטה אוזן קשבת לדברי

הצדיקים ועצותיהם הקדושות, וזוכה להיות בן חורין אמיתי, לברוח מהטומאה, כמו שזכתה בת הקיסר.

וְאָמַר לוֹ: תִּשְׁאַל לְהַמַּאטְרָאסְן! וְהָלַךְ לִשְׁאֹל אוֹתָם, וְהֵם שׁוֹכְבִים שְׁפוּרִים. אַחַר־כָּךְ נִנְעֲרוּ, וְשָׁאַל לָהֶם, וְאֵינָם יוֹדְעִים כְּלָל מֶה עָבַר עֲלֵיהֶם - כי כן הוא אצל מי שמשתכר, שהוא לא זוכר כלום, ומאבד את מוחו ודעתו לגמרי, **רַק יוֹדְעִים, שֶׁהֵבִיאוּ סְפִינָה עִם כָּל הַנַּ"ל, וְאֵינָם יוֹדְעִים הֵיכָן הוּא** - כי נפלו בשכרות כנ"ל, ונאבד מהם הזיכרון לגמרי, רחמנא לצלן.

וְחָרָה הַסּוֹחֵר מְאֹד עַל בָּנוֹ, וְגֵרְשׁוֹ מִבֵּיתוֹ, וְלֹא יָבוֹא לְנֶגֶד פָּנָיו. וְהָלַךְ מִמֶּנּוּ נָע וָנָד, וְהִיא (הַיְינוּ הַבַּת קֵיסָר הַנַּ"ל) הָיְתָה הוֹלֶכֶת עַל הַיָּם - בת הקיסר, נשמת בר ישראל, "**היתה הולכת על הים**" זה ים החכמה, שהיא התורה הקדושה, היינו אדם שזוכה לעסוק בלימוד התורה, בתמימות ופשיטות, זוכה ללמוד בי"ת, פרק בתנ"ך, הוא זוכה לטייל בים החכמה!

הנה בת הקיסר הולכת עתה על הספינה, וצריך לדעת שזו הספינה יש לכל אחד ואחד, והוא: **ביתו ומשפחתו**; זכית להתחתן? יש לך ילדים? אתה זוכה שיש לך בית - שכרת או קנית - אבל אתה ב"ה בביתך? זו הספינה שלך, ותראה לשמור על אנשי הספינה - האשה והילדים, תיזהר בשלום בית שלך, תחנך את הילדים שלך בחינוך קדוש וטהור, תשמור על המשפחה שלך, זו הספינה שלך, תראה להנהיג אותה ביד רמה עפ"י דרך הצדיקים הקדושים, שיהיה בית של שמחה, בית של אמונה, בית של תורה ותפילה!

כמה נפלא לזוג שזוכים להתחתן בקדושה ובטהרה, ובפרט בגיל צעיר, ועושים נחת רוח להורים שלהם בזה שחיים יחדיו עפ"י דרך הצדיקים!

מוהרא"ש הקדוש פירש בזה את הפסוק (בראשית ב, כד) "**עַל כֵּן יַעֲזָב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד**", שאל מוהרא"ש הקדוש: הרי מצות כיבוד אב ואם יש תמיד, זו מצוה תדירית בין בחיי ההורים ובין אח"כ, א"כ מהו "**יַעֲזָב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ**"? וכי עוזבים את ההורים ח"ו?!...

הסביר מוהרא"ש הקדוש: זכית להתחתן ב"ה? תגיד להורים רק דברים טובים! "אבא, אמא, ב"ה הכל

בסדר אצלנו, זכיתי באשה/בבעל הכי טוב/ה שיש! ב"ה אנחנו שמחים ומאושרים!"... **איזה נחת רוח זו להורים! איזו זכות לשמח את ההורים!** ולא לבוא ולבכות שאין כסף לשכירות ואוכל וכו', הרי זה התפקיד של הבעל - לזון ולפרנס, כפי שהתחייב בכתובה [אם האשה רוצה מרצונה ג"כ לעזור בזה - אדרבה, אבל החוב והאחריות הם על הבעל], ואתה צריך לדאוג שיהיה כסף על הוצאות השכירות, אוכל, בגדים וכו', ולאבא ואמא לומר שהכל בסדר, לומר רק דברים טובים!

אם יש דברים הדרושים תיקון ויעוץ - הולכים לרב, הולכים לצדיק, מתייעצים ומדברים וכו', אבל מול ההורים - רק דברים טובים.

ובזה מקיימים בשלימות "**עַל כֵּן יַעֲזָב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד**" - 'עוזבים את ההורים' היינו לעזוב את התלות בהם, היית סמוך על שולחנם עד עתה, ועכשיו זהו! זכית להתחתן? תהיה עצמאי! תדאג למשפחתך! תראה שיהיה לך בית שמח, בית של אהבה, בית של קדושה!

והנה, פעמים שההורים בעצמם מתעוררים מזה, דהיינו שמסתכלים על בנם/בתם הנשואים, איך שהם חיים יחדיו בשמחה ובאושר, ומכבדים אחד את השני, ואומרים ההורים לעצמם: "הלוואי שאצלנו יהיה ככה"... ובזה מתקיים (מלאכי ג, כד) "**וְהֵשִׁיב לֵב אָבוֹת עַל בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל אֲבוֹתָם**", כי ההורים רואים את זה ומקבלים התעוררות לעצמם, הם שומעים מה שאומרים בניהם ואומרים "הלוואי שאנחנו היינו יכולין לומר כך - שהכל בסדר, ויש אושר ושמחה ושלום"... אשרי מי שמציית באמת לדברי הצדיקים!

מתוך זה נכנס מו"ר שליט"א לדבר מענין חתונות בזול, כמו שאנו עושים בקהילתנו הקדושה, כפי רצונו הטהור של מוהרא"ש הקדוש, כי דיבר מעניין הבנים שמספרים להורים שהכל בסדר אצלם וכו' ואז אמר שבוודאי כן הוא אם ההורים לא לחוצים מהחובות שישנם אחר החתונה.

כי הנה בדר"כ, אצל העולם, מקיימים חתונות מאד יוקרתיות, ומשלמים על כמה שעות ספורות - כסף רב, ולוקחים הלוואות וכו' ומחזרים על

הפתחים וכו׳ הכל בשביל כמה שעות בודדות של אילו מאכלים בשר וכו׳, אבל למה? כדי שיגידו ויספרו שפלוני עשה חתונה מפוארת?... מי זוכר את זה בכלל?!... ועוד אתה שם תיבה של נדבות כדי שאנשים ישימו מעטפות וישלמו על זה שבאים... אין לך ביזיון יותר גדול מזה!

משא״כ אדם שעושה שמחה צנועה – סעודה בשביל המשפחה שבאים, וישנה שמחה כ״כ גדולה, שמחה אמיתית, וחוזר אח״כ הביתה ב״ראש שקט״, אין לו שום חובות על הראש, הוא מגיע אל השמחה כמו אורח... כמה נפלא זה! ואיזו זכות היא זו שהילדים יודעים את זה, ושמחים עם זה, שהם יודעים שאין להורים חובות מיותרים, זו שמחה שלימה!

וכן הוא בשמחת בר מצוה, יש העושים באולם יוקרתי וכו׳ והילד בכלל לא יודע בין ימינו לשמאלו... בשביל מה אתה עושה את זה?! שיחשיבו אותך ויגידו שעשית אירוע מפואר?! עיקר השמחה שהילד מתחיל להניח תפילין, ועושים באמת סעודת מצוה עם חברי הכיתה, סעודה צנועה מתוך שמחה של מצוה, שזו השמחה האמיתית, ולא לזרוק כספים לשוא...

הקב״ה יעזור לנו, שנזכה לילך תמיד בדרך הצדיקים, ונזכה לחתן את כל ילדינו בקדושה ובטהרה, וזה ממש עניינא דיומא, כי הלא שבת זו היא **״שבת חתן״** [אצל האשכנזים, אצל הספרדים זה ״שבת כלה״...], השבת שלפני החתונה, כי הרי קבלת התורה זה ענין של חתונה, כידוע, ועתה זו השבת שלפני החתונה, ויזכנו הקב״ה שנזכה לקבל את החג הקדוש בשמחה אמיתית, ונזכה לקבל את התורה מחדש, ובקרוב נזכה לגאולה שלימה, אמן ואמן!

***

להשלמת הגיליון מצורף "הכנה לחג שבועות" מתוך ספר "דרכי איש":

חַג שָׁבוּעוֹת

פַּעַם קֹדֶם חַג הַשָּׁבוּעוֹת, מָסַר מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א שִׂיחַת הַדְּרָכָה נְחוּצָה מְאֹד, וּבָהּ דִּבֵּר מִכָּל עִנְיְנֵי הֶחָג הַקָּדוֹשׁ - מַהוּתוֹ וּסְגֻלָּתוֹ, וְכֵן הַנְהָגוֹת וַהֲלִיכוֹת קֹדֶשׁ, וְאֵלּוּ דְּבָרָיו:

א. חָשׁוּב מְאֹד לָנוּחַ בְּעֶרֶב חַג שָׁבוּעוֹת, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לָאָדָם כֹּחַ לַעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הַלַּיְלָה, לִהְיוֹת עֵר כָּל הַלַּיְלָה, וְלִזְכּוֹת לְנַצֵּל אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר, כִּי אָז זוֹכִים לִדְבָרִים גְּדוֹלִים מְאֹד.

ב. מִנְהָג יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים, שֶׁבְּלֵיל שָׁבוּעוֹת עוֹשִׂים אֶת "תִּקּוּן לֵיל שָׁבוּעוֹת" [וְהוּא מֻגּוּרֵי הָאֲרִיזַ"ל, וּמוּבָא בַּשֻּׁלְחָ"ה הַקָּדוֹשׁ], וְעִקַּר אֲמִירַת תִּקּוּן לֵיל שָׁבוּעוֹת הוּא שֶׁאוֹמְרִים מִעַט מִכָּל פָּרָשָׁה וּפָרָשָׁה בַּתּוֹרָה, מוֹהֲרָא"שׁ זי"ע תָּמִיד הָיָה אוֹמֵר: "אוֹמְרִים פְּסוּק רִאשׁוֹן וּפְסוּק אַחֲרוֹן מִכָּל פָּרָשָׁה, וּמִכֹּל סִפְרֵי הַתַּנַ"ךְ", וְלֹא דָּבָר רֵיק הוּא, חָלִילָה, אֶלָּא עִנְיָן גָּדוֹל מְאֹד יֵשׁ בָּזֶה, כִּי עַל יְדֵי זֶה זוֹכֶה הָאָדָם לַעֲשׂוֹת 'טְעִימָה' מֵהַתּוֹרָה, בְּחִינַת "טוֹעֲמֵיהָ חַיִּים זָכוּ"; בְּכָל הַשָּׁנָה צְרִיכִים לִלְמֹד 'חֲתִיכָה מְכֻבֶּדֶת', אֲבָל בְּלֵיל שָׁבוּעוֹת עוֹשִׂים טְעִימָה מִכָּל דָּבָר, כְּדֵי שֶׁזֶּה יַכְנִיס בָּנוּ הַחֵשֶׁק וְהַכִּסּוּפִים לַעֲסֹק בְּכָל כ"ד סִפְרֵי הַתַּנַ"ךְ בְּמֶשֶׁךְ כָּל הַשָּׁנָה כֻּלָּהּ.

בְּנוֹסָף, נוֹהֲגִין לוֹמַר אֶת כָּל הַתַּרי"ג מִצְווֹת, וְהָעִנְיָן בָּזֶה, שֶׁהִנֵּה הוֹלְכִים לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה עִם כָּל תַּרי"ג מִצְווֹתֶיהָ בִּתְפִלַּת שַׁחֲרִית, אֲבָל מִקֹּדֶם צְרִיכִין לָדַעַת מַה מְקַבְּלִים... אַתָּה חוֹתֵם כְּתָבָה, וְאַתָּה צָרִיךְ לָדַעַת עַל מַה חָתַמְתָּ... וְלָכֵן הַמִּנְהָג הוּא לִקְרֹא אֶת כָּל הַתַּרי"ג מִצְווֹת [וּמְדֻפָּס בְּתִקּוּן לֵיל שָׁבוּעוֹת], וּבָזֶה מַרְאִים לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁלְּכָל הַפָּחוֹת זֶהוּ הָרָצוֹן שֶׁלָּנוּ - לְקַיֵּם אֶת כָּל הַתַּרי"ג מִצְווֹת, בַּאֲמִירַת הַמִּצְווֹת - מְגַלִּים אָנוּ אֶת פְּנִימִיּוּת לְבָבֵנוּ.

אַחַר כָּךְ עוֹשִׂים טְעִימָה מִכָּל סִפְרֵי הַלִּמּוּד שֶׁאָדָם רוֹצֶה לִלְמֹד בְּמַהֲלַךְ הַשָּׁנָה - תַּנַ"ךְ, מִשְׁנָיוֹת, גְּמָרָא, בַּבְלִי, יְרוּשַׁלְמִי, תּוֹסֶפְתָּא וְכוּ' וְכוּ', וּבְטְעִימָה זוֹ אָנוּ מַרְאִים וּמְגַלִּים בֶּאֱמֶת מַהוּ רְצוֹנֵנוּ הַטָּהוֹר.

וְהָעִקָּר הוּא לְהִתְבּוֹדֵד הַרְבֵּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ; בַּלַּיְלָה הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם פְּתוּחִים, וְיכוֹלִים לְבַקֵּשׁ אָז כָּל מַה שֶּׁרוֹצִים, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינֶנּוּ בַּטֵּלָן, וּמְנַצֵּל אֶת הָרְגָעִים הַנַּעֲלִים הַלָּלוּ.

בְּלַיְלָה קָדוֹשׁ זֶה, אֵין כָּל כָּךְ הַרְבֵּה זְמַן... כִּי הֲרֵי עַד שֶׁגּוֹמְרִים אֶת הַסְּעֻדָּה נַעֲשֶׂה מְאֻחָר, וַעֲלוֹת הַשַּׁחַר הֲרֵי מֻקְדָּם הוּא, לָכֵן צְרִיכִים לְהִזְדָּרֵז וְלוֹמַר הַתִּקּוּן, וְכֵן לַעֲשׂוֹת טְעִימָה מִכָּל מִינֵי סְפָרִים, וְאַחַר כָּךְ לִפְתֹּחַ אֶת הַפֶּה, וְלֹא לִקְמֹץ בִּתְפִלּוֹת וּבַקָּשׁוֹת; אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְלֵיל שָׁבוּעוֹת כֹּה קָדוֹשׁ!

ג. צָרִיךְ לְהִזָּהֵר מְאֹד מִשִּׂיחָה בְּטֵלָה בְּלֵיל שָׁבוּעוֹת הַקָּדוֹשׁ, וְאָמַר: אִיתָא בַּסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁבְּלֵיל שָׁבוּעוֹת לֹא מַפְסִיקִין בְּשִׂיחַת דְּבָרִים בְּטֵלִים כְּלָל וּכְלָל, זֶה לֹא הַזְּמַן לְפִטְפּוּטֵי הֶבֶל! אֶת כָּל הַסִּפּוּרִים תַּשְׁאִיר לְאַחֲרֵי הַקִּדּוּשׁ בַּבֹּקֶר אוֹ אַחַר שֶׁיָּשַׁנְתָּ - לֹא בַּלַּיְלָה הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה!

הָיוּ צַדִּיקִים שֶׁלֹּא הִפְסִיקוּ בְּדִבּוּר כְּלָל וּכְלָל עַד אַחַר תְּפִלַּת מוּסָף, כִּי בִּתְפִלַּת מוּסָף יֶשְׁנוֹ יִחוּד גָּדוֹל מְאֹד וְכוּ', וְעַד אָז לֹא דִּבְּרוּ כְּלָל וּכְלָל!

[וְכָאן הַמָּקוֹם לְצַיֵּן אֶת אֲשֶׁר אֵרַע עִמּוֹ, נֵרוֹ יָאִיר, בְּלֵיל שָׁבוּעוֹת תשפ״א, בְּעֵת עֲלוֹת הַשַּׁחַר, כְּשֶׁמָּסַר לְיָדָ אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֶת סֵפֶר הַתִּקּוּן עַל מְנָת לַהֲשִׁיבוֹ לִבְעָלָיו, לֹא הִזְכִּיר אֲפִלּוּ אֶת שְׁמוֹ שֶׁל אוֹתוֹ אֶחָד, אֶלָּא פָּתַח הַסֵּפֶר וְהֶרְאָה בְּיָדוֹ עַל שְׁמוֹ שֶׁהָיָה כָּתוּב שָׁם, וְלֹא דִּבֵּר מְאוּמָה כְּלָל וּכְלָל].

ד. מוֹהֲרָא״שׁ זי״ע אָמַר: קֹדֶם לֵיל חַג שָׁבוּעוֹת, לְכָל אֶחָד יֵשׁ כָּל מִינֵי תָּכְנִיּוֹת: ״בְּלֵיל שָׁבוּעוֹת אֲנִי אֶעֱשֶׂה כָּכָה, וְאֶעֱשֶׂה כָּכָה - אֹמֵר אֶת כָּל הַתִּקּוּן כֻּלּוֹ, אֶלְמַד הַרְבֵּה דַּפֵּי גְּמָרָא, אֶתְבּוֹדֵד הַרְבֵּה״ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּמְתַכְנֵן כָּל מִינֵי דְּבָרִים, אֲבָל כְּשֶׁמַּגִּיעַ בְּפֹעַל הַלַּיְלָה הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה, הִנֵּה מַתְחִיל בְּשִׂיחָה עִם אֵיזֶה חָבֵר, וְנִמְשָׁךְ הַזְּמַן, וּפִתְאוֹם מִתְעוֹרֵר לְהַתְחִיל הַתִּקּוּן... הִנֵּה בָּא לְהַתְחִיל אֵיזֶה דַּף גְּמָרָא, אֲבָל פִּתְאוֹם אוֹמֵר שֶׁרוֹצֶה אֵיזֶה סֵפֶר חֲסִידוּת, וְהִנֵּה עַד שֶׁמַּתְחִיל לַחֲשֹׁב - כְּבָר צְרִיכִים לָלֶכֶת לְהִתְפַּלֵּל...

מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ שֶׁלַּיְלָה זֶה הוּא לַיְלָה קָדוֹשׁ מְאֹד, וּמְנַצְלוֹ הֵיטֵב, וְלֹא שָׁת לִבּוֹ לְכָל מִינֵי בַּטָּלָה, וְלֹא מַפְסִיק בְּדִבּוּר כְּלָל וּכְלָל, וְאוֹמֵר אֶת הַתִּקּוּן בָּאפֶן הַנַּ״ל, וְאַחַר כָּךְ טוֹעֵם מִכָּל לְמוּד וְלִמּוּד, וּמַרְבֶּה בִּתְפִלּוֹת וּבַקָּשׁוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אַשְׁרֵי לוֹ וְאַשְׁרֵי חֶלְקוֹ בָּזֶה וּבַבָּא לָנֶצַח!

ה. מְקֻבָּל מִצַּדִּיקִים, אֲשֶׁר בַּלַּיְלָה הַקָּדוֹשׁ שֶׁל חַג הַשָּׁבוּעוֹת, יֵשׁ זְמַן שֶׁבּוֹ שַׁעֲרֵי הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחִים, וּמַה שֶּׁאָדָם מִתְפַּלֵּל בְּאוֹתוֹ זְמַן - הוּא פּוֹעֵל לְלֹא שׁוּם שְׁאֵלוֹת.

וְהִנֵּה, אֵיךְ אָנוּ יוֹדְעִים מָתַי בְּדִיּוּק הָרֶגַע הַזֶּה שֶׁנִּפְתַּח הַשַּׁעַר? אָדָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ שֵׂכֶל, הוּא לֹא עוֹזֵב אֶת הַפֶּתַח אַף פַּעַם!

מָשָׁל לְאָדָם שֶׁעוֹמֵד בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ, וְהַשַּׁעַר סָגוּר, אַךְ עוֹד מְעַט פּוֹתְחִים אֶת הַשַּׁעַר, אָדָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ שֵׂכֶל הוּא מַמְשִׁיךְ לַעֲמֹד לְיַד הַשַּׁעַר, וְהוּא שָׁם עִצְמוֹ עִם כָּל מִינֵי דְּבָרִים לְיַד הַדֶּלֶת, כְּדֵי שֶׁמִּיָּד כְּשֶׁיִּפְתְּחוּ אֶת הַדֶּלֶת - הַכֹּל יִכָּנֵס לִפְנִים, וְלֹא יוּכְלוּ לְהוֹצִיאוֹ...

אוֹתוֹ דָּבָר הוּא בְּלֵיל שָׁבוּעוֹת, אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים בְּדִיּוּק מָתַי שְׁעַת הָ׳עֵת רָצוֹן׳, אֲבָל אֲנַחְנוּ שָׁמִים לְיַד הַדֶּלֶת תְּפִלּוֹת וּבַקָּשׁוֹת, שׁוֹפְכִים עוֹד תְּפִלָּה וְעוֹד תְּפִלָּה, כְּדֵי שֶׁכְּשֶׁיַּגִּיעַ הָעֵת וְהַזְּמַן וְיִפָּתַח הַשַּׁעַר - הַכֹּל יִכָּנֵס, וַאֲנַחְנוּ נִזְכֶּה לִהְיוֹת בִּפְנִים!

[וּבְעִנְיָן זֶה, פַּעַם סִפֵּר מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א, עַל הַמַּפִּיץ הַגָּדוֹל רַבִּי שְׁמוּאֵל דָּוִד יוּנְגְּרַיְיז זַ״ל, שֶׁהֵבִיא פַּעַם לְמוֹהֲרָא״שׁ זי״ע סֵפֶר שֶׁבּוֹ הָיָה כָּתוּב הָעִנְיָן הָאָמוּר לְעֵיל - שֶׁיֵּשׁ זְמַן בֶּחָג שָׁבוּעוֹת שֶׁבּוֹ הַשְּׁעָרִים פְּתוּחִים וְכוּ׳, וְאַחַר שָׁרָאָה זֹאת, הִתְבַּטֵּא מוֹהֲרָא״שׁ זי״ע: ״פֶּלֶא, אֲנִי לֹא רָאִיתִי אַף פַּעַם שֶׁזֶּה כָּתוּב בְּאֵיזֶה סֵפֶר, אֲבָל תָּמִיד קִיַּמְתִּי אֶת זֶה מִדַּעַת עַצְמִי!״... וְסִיֵּם מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א, שֶׁכֵּן זָכוּ לִרְאוֹת בְּעֵינֵיהֶם אֶת עֲבוֹדַת קָדְשׁוֹ שֶׁל מוֹהֲרָא״שׁ זי״ע בְּלֵיל חַג הַשָּׁבוּעוֹת, שֶׁלֹּא פָּסַק פּוּמֵיהּ מִתְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת וְכוּ׳ (וְקֹדֶם חַג שָׁבוּעוֹת תשפ״א, אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אָמַר לְמוֹ״ר שְׁלִיטָ״א שֶׁהָעִנְיָן הַזֶּה מוּבָא בְּסֵפֶר ׳מוֹסָרוֹת וּמִנְהָגִים׳)].

ו. עִנְיָן חָשׁוּב מְאֹד לֵילֵךְ לִטְבֹּל לִפְנוֹת בֹּקֶר חַג הַשָּׁבוּעוֹת, וְאִיתָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א, סִימָן נו), שֶׁזֶּה הַמְקֻוֶּה שֶׁל שַׁעַר הַנּוּ״ן, וְזֶה זְמַן שֶׁזּוֹכִים לְטָהֳרָה עֶלְיוֹנָה, וּצְרִיכִים לְקַיֵּם זֹאת בִּתְמִימוּת וּפְשִׁיטוּת, וּלְכַוֵּן בִּפְשָׁטוּת שֶׁיִּקַּיְמוּ בָּנוּ (יְחֶזְקֵאל לו, כה) ״וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם״, אָמֵן וְאָמֵן.

וְדָבָר גָּדוֹל הוּא לְהִתְפַּלֵּל וָתִיקִין [כַּמּוּבָן, רַק לְמִי שֶׁיֵּשׁ אֶת הַכֹּחַ לָזֶה, וְלֹא שֶׁיֵּצֵא שְׂכָרוֹ בְּהֶפְסֵדוֹ, חַס וְשָׁלוֹם], וְקוֹרִין אָז מְגִלַּת רוּת, וְכֵן אוֹמְרִים "אַקְדָּמוּת", שֶׁעַל זֶה מוּבָא בְּשִׂיחוֹת הָרַ"ן (סִימָן רנו): **"שַׁבַּח אֶת אַקְדָּמוּת מְאֹד מְאֹד (פִּיּוּט בְּשָׁבוּעוֹת). וְאָמַר: שֶׁיִּשְׂרָאֵל מֵחֲמַת שֶׁהֵם מְשֻׁקָּעִים וּרְגִילִים כָּל כָּךְ בְּטוּב, עַל כֵּן אֵין מַרְגִּישִׁין כָּל כָּךְ אֶת שֶׁבַח מַעֲלַת גְּדֻלַּת הַשַּׁבָּת הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה שֶׁל אַקְדָּמוּת שֶׁאוֹמְרִים בְּשָׁבוּעוֹת. וְאָמַר: מִי שֶׁיּוֹדֵעַ מַעֲלַת הַשִּׁיר שֶׁל אַקְדָּמוּת עִם הַנִּגּוּן שֶׁלּוֹ כְּמוֹ שֶׁרְגִילִין הָעוֹלָם לוֹמַר אוֹתוֹ בְּנִגּוּן הַיָּדוּעַ, הוּא דָּבָר נִפְלָא וְחִדּוּשׁ גָּדוֹל מְאֹד"**; וְהַנִּגּוּן הַיָּדוּעַ הַזֶּה מְקֻבָּל הוּא בְּכָל תְּפוּצוֹת יִשְׂרָאֵל, וְשִׁיר זֶה הוּא שִׁיר שֶׁל חֶשֶׁק וְהִתְעוֹרְרוּת נִפְלָא בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

וּכְדַאי מְאֹד לְהִסְתַּכֵּל בְּפֵרוּשׁ פָּשׁוּט שֶׁל שִׁיר זֶה, כִּי הֲרֵי הוּא כָּתוּב בְּלָשׁוֹן תַּרְגּוּם, וּלְמִי שֶׁאֵינוֹ רָגִיל בִּלְשׁוֹן הַתַּרְגּוּם - מְאֹד מְאֹד קָשֶׁה לְהָבִין מַה כָּתוּב שָׁם, וְלָכֵן כְּדַאי לְהִסְתַּכֵּל בְּפֵרוּשׁ שֶׁיֵּשׁ עַל זֶה, כִּי הַמִּלִּים שֶׁאוֹמְרִים שָׁם הֵן מְאֹד מְעוֹרְרוֹת, וְצַדִּיקִים הָיוּ מְאֹד מִתְעוֹרְרִים בְּעֵת אֲמִירַת הַשִּׁיר הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה.

וּזְמַן אֲמִירַת הַשִּׁיר הַזֶּה הוּא מַמָּשׁ קֹדֶם שֶׁמַּתְחִילִין בִּקְרִיאַת הַתּוֹרָה; אֶת מְגִלַּת רוּת קוֹרִין מִיָּד אַחַר שַׁחֲרִית, אוֹלָם אֶת הָ"אַקְדָּמוּת" קוֹרִין מַמָּשׁ קֹדֶם קְרִיאַת הַתּוֹרָה - אַחַר שֶׁהַכֹּהֵן כְּבָר עוֹלֶה, וְאָז אוֹמְרִים זֹאת יַחְדָּיו הַחַזָּן וְהַצִּבּוּר.

ז. מִנְהָג יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים שֶׁקּוֹרִין שְׁטַר תְּנָאִים וּשְׁטָר כְּתֻבָּה בֶּחָג הַשָּׁבוּעוֹת, וְהוּא מְקֻבָּל מֵרַבִּי יִשְׂרָאֵל נַאגַ'ארָה (בַּעַל מְחַבֵּר הַשִּׁיר "קְ"הּ רִבּוֹן עָלַם וְעָלְמַיָּא" שֶׁאוֹתוֹ שָׁרִים בְּכָל תְּפוּצוֹת יִשְׂרָאֵל, הָיָה מְגוּרֵי הָאַרִיזַ"ל, וְהָיָה קָדוֹשׁ עֶלְיוֹן), וְדָבָר זֶה הוּא מֻדְפָּס בְּמַחְזוֹרִים רַבִּים. [בְּחוּץ לָאָרֶץ יֵשׁ שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים, וְלָכֵן נוֹהֲגִין בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן לִקְרֹא אֶת הַתְּנָאִים, וּבַיּוֹם הַשֵּׁנִי אֶת הַכְּתֻבָּה, אָכֵן פֹּה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁיֵּשׁ רַק יוֹם אֶחָד, קוֹרִין אֶת שְׁנֵיהֶם בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם].

כִּי קַבָּלַת הַתּוֹרָה הִיא בְּחִינַת חֲתֻנָּה שֶׁל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל עִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּכְמוֹ שֶׁיֵּשׁ שְׁטַר תְּנָאִים וּשְׁטָר כְּתוּבָּה בֵּין חָתָן לְכַלָּה - כָּל מִינֵי הֶסְכֵּמִים מָה צַד הֶחָתָן נוֹתֵן וּמָה צַד הַכַּלָּה נוֹתֵן - כָּךְ יֵשׁ הַשְׁטָרוֹת הַלָּלוּ בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּמוּבָאִים שָׁם כָּל מִינֵי דְּבָרִים נִפְלָאִים, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַבְטִיחַ שָׁמַיִם וָאָרֶץ, כֶּסֶף וּמַלְבּוּשִׁים וְכוּ', וַאֲנַחְנוּ מַבְטִיחִים שֶׁאֲנַחְנוּ נִלְבָּשׁ אֶת הַלְּבוּשִׁים שֶׁל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת וְכוּ', וְזֶה מְאֹד מְאֹד מְעוֹרֵר אֶת לֵב הָאָדָם בְּהִשְׁתּוֹקְקוּת נִפְלָא מְאֹד, וּכְדַאי מְאֹד לְעַיֵּן בָּזֶה.

הַמִּנְהָג לוֹמַר זֹאת בְּעֵת סְעֻדַּת יוֹם טוֹב (וּבְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁיֵּשׁ יוֹם טוֹב אֶחָד, מו"ר שְׁלִיטָ"א קוֹרֵא אֶת שְׁטַר הַתְּנָאִים בַּקִּדּוּשׁ שֶׁאַחַר הַתְּפִלָּה, וְאֶת שְׁטַר הַכְּתֻבָּה בְּטִישׁ נְעִילַת הֶחָג), וְזֶה מְאֹד מְאֹד מְרַגֵּשׁ, וּמְסֻפָּר עַל צַדִּיקִים, שֶׁהִגִּיעוּ לִבְכִי מֵרֹב הִתְרַגְּשׁוּת שֶׁהָיְתָה לָהֶם אָז, וּבִפְרָט שֶׁגּוֹמְרִין שָׁם "מַזַּל טוֹב"... וְאָז שָׁרִים וְרוֹקְדִים וְכוּ'.

ח. מִנְהָגֵנוּ לֶאֱכֹל מַאֲכָלֵי חָלָב בַּקִּדּוּשׁ שֶׁאַחַר הַתְּפִלָּה, וְאַחַר כָּךְ עוֹשִׂין הַפְסָקָה (אוֹ שֶׁינָּה לְאַלּוּ שֶׁהִתְפַּלְּלוּ וָתִיקִין), וְאַחַר כָּךְ עוֹשִׂים סְעֻדַּת יוֹם טוֹב בְּשָׂרִית לִכְבוֹד הַיּוֹם, שֶׁהֲרֵי יֵשׁ מִצְוָה לֶאֱכֹל סְעֻדָּה בְּשָׂרִית דַּיְקָא, וְהַטַּעַם הַפָּשׁוּט לַאֲכִילַת מַאֲכָלֵי חָלָב, כִּי רוֹמֵז עַל מִדַּת הַהִתְחַדְּשׁוּת, כִּתְינוֹק שֶׁנּוֹלַד, שֶׁעִקַּר מְזוֹנוֹ הוּא חָלָב, וּבְשָׁבוּעוֹת קִבַּלְנוּ אֶת הַתּוֹרָה, וְנַעֲשֵׂנוּ כִּבְרִיָּה חֲדָשָׁה לְגַמְרֵי.

אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְנַצֵּל הֵיטֵב אֶת חַג שָׁבוּעוֹת הַקָּדוֹשׁ, וְהוֹלֵךְ בְּדַרְכֵי הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים, אַשְׁרֵי לוֹ בָּזֶה וּבַבָּא לְנֵצַח נְצָחִים!